

Izaja razen redelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostoplna petstvrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka stane 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 34 K. — Reklamse je za list so poštnine proste.

Jpravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Filip Uratnik: Vtisi iz Celovca.

Zdi se, da jugoslovanska okupacija ne bo zmanjšala nasprotstva celovskega prebivalstva proti naši državi...

Glede uradnikov in javnih nastavljenecv je moralo sicer biti to v naprej jasno.

Saj ni za nje odločitev o pripadnosti mesta Celovca zgolj čustven problem, marveč eksistenčno vprašanje. Isto velja tudi za vse funkcije, gospodarskih in političnih organizacij, ki so najbrže žičnih ovir pri Gospi Sveti ravno tako vseh, kakor jih je kmet, kojemu so jih potegnili čez svoje njive. Vse to pa na prvi pogled kaže ne velja za široke sloje delavstva in meščanstva.

Na vsak način se v gotovih krogih v marsikaterem oziru računa, da bodo gospodarski interesi, boljše prehranjevalne razmere, red in disciplina, ki to prinese naša okupacija, marsikoga z našo državo spoprijaznile. A kakor dosedaj izgleda, se to pričakovanje ne bo izpolnilo. Naša okupacija tudi v tem v pogledu ni še prinesla v mesto olajšave.

Celovška industrija je navezana v neštetihih ozirih na industrijo v Nemški Avstriji. Zato se bo brezposelnost v Celovcu silno povečala. Kakor se mi je zadrževalo, bo morala tovarna za tovarno v kratkem obstati. Neverjetno to ni, ako pomislimo, kakšne težave smo v tem oziru po drugod imeli in kako smo jih komaj in komaj zmagovali, čeprav je posvečala v drugih krajih civilna uprava tem težavam mnogo pažnje in truda. Za Celovec pa nimamo ne socialnega skrbstva, ne prehodno-gospodarskega urada in kar smo imeli še takih institucij, ki so ublaževale pri nas številne krize. Tudi investirati se za Celovec ne more veliko. Na vsak način prihaja pri vsem tem močno v poštev vprašanje mezd in prehrane.

Nemška Avstrija je znaša ohraniti do zadnjega vezano trgovino, mi pa imamo prosto. V Celovcu se je dajalo sicer vse na karte, vsega manj kot pri nas, a to kontingentirano; blago je bilo povprečno dokaj ceneje, kaj pri nas. Temu primerne so bile tudi mezde.

Vsi vemo, kakšno revolucijo je povzročila pri nas v mezdah razmerah svobodna trgovina. Strokovne organizacije in vlade so morale posredovati v neštetihih slučajih, da so se mezde brez pretresljajev vsaj v toliko prilagodile novim cenam, da je bilo mogoče delavstvu vsaj živeti. Pred tem najtežjim problemom stoji danes Celovec.

Nemški funkcionarji se drže napram njemu, kot samo ob sebi umevno, zelo pasivno, slovenske uprave,

pa še ni. V takih razmerah bodo najnižje sloje gospodarske nagnodnosti težko pridobile za nas. Kar se tiče obnašanja naših čet, — v mestu sagem ni slišati pritožb. Vse drugače je baje v okolici.

Treba je navesti, da smo slišali pritožbe. Na vsak način bodimo oprezní, in naj se vse pravočasno pojasni. Prepričan sem pač, da je vojska vojska in da med raznim četami, med vojnimi operacijami ne more biti dosti razlike. Vsaj v slučajih, ko operirajo čete v krajih, ki se jih smatra naseljene po tujih narodnostih. Bodimo v vsem smotreni, in glejmo, da se ne bo nikogar batinalo ne duševno, ne telesno.

Potegniti pravično mejo med Nemci in Slovenci je težko in najtežja točka med vsemi je Celovec. Lažje je povedati, kaj ni prav, kakor kako naj bi bilo. Nesporno je, da je zemlja do črte Vrbsko jezero, Glina in Krka kompaktno slovenska. Nemški otoki so le to, kar že ime pove. Na takozvano nemško mišljenje prebivalstva tudi ni veliko dati. To je posledica tisoč let trajajočega nemškega vodstva in uprave, kojemu stoji nasilje ob zibelki. Nobenega dvoma ni, da zadostuje dvajset — ne tisoč let — slovenske uprave, da ne ostane od vsega nemškega mišljenja pri delu slovenskega prebivalstva niti sledu.

Razven tega stoji nasproti nemško mislečemu slovenskemu prebivalstvu nemstvu neprijazno prebivalstvo. Staroavstrijske volitve tužno od Drave kažejo, da je to prebivalstvo tam celo v večini.

Ravnokot, kakor je narodni značaj do te črte gotovo pretežno slovenski, pa je gotovo, da sta Celovec in v ožji meri tudi bližnja okolica nemška.

Vendar je moje mnenje da se mora pustiti Celovčanom z ozirom na nemški značaj mesta, svobodo odločevanja. Če se odločijo pod vtisom geografičnega položaja za tesnejše vezi z nami ali pa vkljub temu proti nam, je to pač njihova stvar. Nekat razsodnosti bi bilo vsekakor tudi pri njih pričakovati. Prvo se zdi pač danes težko mogoče. Edina pot, da bi postalo to lažje mogoče, je pač ta, da se postopa s celovškim nemštvom vse nasprotno nego dosedaj. Celovec ne bi smel čutili, da pomeni združitev z Jugoslavijo pretrganje kakršnekoli vezi z nemško kulturo.

Ne sme se, n. pr. prepovedati uvoz nemških časopisov, na koje je prebivalstvo vajeno in koje edino razume. Tudi gospodarsko centriranje s severa na jug, bi se moralo nadomestiti z vsemi mogočimi olajšavami

v prometu. To bi ustvarilo gotovo in mnogo tesnejših gospodarskih vez z našimi kraji, kar bi pač prihajalo pri odločevanju močno v poštev.

Vsako misel na raznarodovanje bi morali glede Celovca odločno zavrniti. Najvišja norma bi morala biti za nas ta, da se uredi mejno vprašanje med nami in Nemci kolikor mogoče na najpraktičnejši način. Ni važno to, da se reši prav vsako vas. Tako nekakšna je bila nemška politika in taka politika vodi naravnost v Versailles. Pri mejnih vprašanjih moramo imeti pred očmi celotni internacionalni položaj.

Na Koroškem moramo vztrajati na zgoraj omenjeni črti, ki žrtvuje v Ziljski dolini in severno od Vrbskega jezera toliko Slovencev, kolikor se žrtvuje Nemcev v jezikovnih otokih.

Če bi se Celovec odločil sam — pod vtisom svoje geografične lege — za kakoršnokoli zvezo z nami, naj se upošteva, da je v pretežni večini nemško mesto.

Socialistično gibanje v Bulgariji.

Sedaj je Jugoslavija popolnoma ločena od Bulgarske. Ni svobodnega prehoda iz ene dežele v drugo, niti ni mogoče poslati pisma ali časopisa.

Kakor je naša javnost sezbo informirana o bulgarskih razmerah, ravno tako niso naši sodrugi poučeni o gibanju sodrugov v Bulgariji. Zato prinašamo kratko sliko socialističnega gibanja v Bulgariji. Posebno še, ker je pred nekoliko dnevi dospela vest, da se je vršil 25. maja v Sofiji kongres, ki je poslavil na isto stališče, kakor kongres socialistične delavske stranke v Jugoslaviji (stranka komunistov).

V Bulgariji sta dve stranki, ki se nazivljata socialistični, »široki« in »ozki«. »Široki« imajo v parlamentu devet zastopnikov. Ta stranka je socialno-patriotična stranka, ki je za časa vojne soglašala z imperijalističnimi zahtevami bulgarske vlade. Podpirala je v Bulgariji in v inozemstvu reakcionarno Radoslavljevo politiko in zahtevala aneksijo Makedenije.

Velika večina proletarijata je na strani »ozkih«, ki imajo v parlamentu 11 zastopnikov. »Ozki« niso samo cel čas vojne zastopali pravice samoodločevanja za vse narode ter v duhu bazelske resolucije vodili politike, ki so jo na balkanskih socialističnih konferencah sprejele vse socialistične stranke Bulgarije, Rumunije, Grške, Srbije, Bosne, Hrvatske in Slovenije, ampak so tudi v duhu te politike aktivno delali. Oni so s svojo agitacijo največ pripomogli,

da se je uničila macedonska fronta nad Solunom. Germanofilska Radoslavova vlada je obtožila sodruge, zastopnike in bulgarskem parlamentu. Dimitrova, Lukanova in Ciparova, radi hulskanja proti vojni. Pod ententofilsko vlado Malinova pa so bili obsojeni na dve, tri in pet let ječe. V preganjanju socialistov sta se odlikovali obe vladi, germanofilska in ententofilska. Razen teh je bilo še okoli 10.000 bulgarskih sodrugov obtoženih, prijatih in obsojenih.

Po propadu germanofilske bulgarske politike in odstopu Ferdinanda je prišla Bulgarija v strašno gospodarsko, politično in moralno stisko. Nastale so razne »demokratske« stranke, da vlada obvaruje in gled. Ali kriza je prehuda, da bi se na ta način mogla ozdraviti. Vlada ima na programu »velike reforme«, ki pa obstoje samo v frazah. Praktično pa je ta vladna politika še vedno tako reakcionarna kot včasih. Ne samo, da vlada ne namerava razpisati volitev, nego vlada celo s po-

močjo vojne sodišča, politične cenzure in zabranjevanja shodov.

Kljub temu raste stranka »suhih« z gigantsko silo. Njene organizacije so raztresene po celi deželi. Mesta so vsa njihova. Socialistična misel prodira tudi na kmete.

Strankino glasilo »Rabotničeski vijesnik« se tiska v 37.000 izvodih. Agitacijske brošure se tiskajo v 80 do 100.000 izvodih. Stranka pripravi velike shode, povodom katerih pripravi vlada vojaštvo, a se varuje pred krvoprelitjem.

Vsled tako hitro razvijajočega se gibanja, se je vršil maja meseca kongres stranke, ki je predragučila strankino lino, pristopila je h tretji internacionalni in sklenila najožje stike s socialistično delavsko stranko Jugoslavije (komunisti), da skupno z njimi prepreči za vedno krvave spopade ter izigravanje balkanskih narodov eden proti drugemu s strani veselih in da skupno s socialistično delavsko stranko Jugoslavije deluje za prerojenje Balkana.

Brzobjavne vesti.

TURŠKE DELEGATE SO OD-SLOVILI.

LDU. Pariz, 1. (Brezčično.) List »L'Avenir« piše o odsvolvi turške delegacije s konference: S tem, da je uljudno odsvolila turške delegacije ter dala to na zapisnik, je izrazila mirovna konferenca svoje razočaranje vsled obnašanja turških poblaščenecv ter svojo grajo imperijalizma in domišljavosti, ki je še vedno značilna za politiko Mladoturkov. Turški delegatje imajo zabavljati svojo odsvolitev spomeniki, ki so jo predložili mirovni konferenci. Kakor hitro so začeli poudarjati potrebo, da se mora ohraniti neokrnjenost otomanskega imperija, je postala njihova navzočnost brezpomembna ter je bilo najbolje, da so odpotovali. Njihovo potovanje v Pariz se je izkazalo torej kot popolnoma odveč, ker bi bili do takega klavernega rezultata prišli lahko tudi na ta način, da bi se jih vprašalo za njihovo mnenje kar v Carigradu.

Novi članj italijanske delegacije v Parizu.

LDU. Pariz, 30. (Brezčično.) Semkaj so dospeli italijanski ministri za zunanje stvari Tittoni in novi člani italijanske delegacije Scialoja, Maggiorino Ferraris in Marconi. Sprejeli so jih Sonnino, Crespi, commendatore Longare in marchese Imperiali ob navzočnosti uglednih osebnosti italijanske pariške kolonije.

Zasedanje italijanske zbornice.

LDU. Rim, 30. (Brezčično.) Kakor poročajo tukašnji listi, je min-

istrski svet sklenil v svoji današnji seji, da se odpre zasedanje zbornice poslancev prihodnji terek. Eden prvih problemov, s katerim se bo imela baviti zbornica, bo vladna predloga o volilni reformi.

Odposlanstvo z Reke pri novem italijanskem ministrskem predsedniku.

LDU. Rim, 30. (Brezčično.) Novi italijanski ministrski predsednik Nititi je sprejel poslanstvo z Reke. Pogovor je trajal nad eno uro. Niti se je živo zanimal za položaj na Reki ter je izjavil, da so glede narodnih zahtev vsi Italijani edini. Notranji politični razpori ministrske krize, nasprotja interesov da so notranjepolitični pojavi, toda v vprašanjih zunanje politike se obeta Italijanom uspeh samo, ako se strnejo vsi brez razlike strank v enotno fronto. Niti je pripomnil, da predstavljajo italijane, ki jih je podal Tittoni v senatu, naziranje vsega njegovega kabineta.

IZ JULIJSKE BENEČIJE.

LDU. Milan, 30. (Brezčično.) Na predlog civilnega komisariata za politični okraj Pazin je izposloval istrski deželni odbor pri guvernerju Juljske Benečije odredbo, da se Josedanje hrvatske šole v skoro vseh krajih tega političnega okraja preustroje v šole z italijanskim učnim jezikom.

GLASOVI O ITALIJANSKI KRIZI.

LDU. London, 30. Angleški politični krogi posvečujejo veliko pozornost italijanski krizi. Ti krogi so sklenili poslati angleškim, francoskim in ameriškim državnikom spomenico,

tati, ker moja vest ni bila čista — ter mi pravi s prosečim glasom: »Marija, ne bodi huda! Dovolil si bom, da obiščem nočaj Matildo v njeni sobi; tako grozno sem zaljubljen.« — Kaj storiti? Ali naj jočem ali naj se smejem? In mene prositi to, mene, ki jo peče vest, mene, ki je prisiljena ljubiti te od daleč, brez upanja, da te kdaj dobim! Čemu neki te bedaste misli o časti! Naj le uteši svoje meseno poželenje; ti ostaneš vedno zame moja najdražja ljubav in moje ženske strasti niso tako silovite, da bi spričo njih pozabila svoje dolžnosti kot žena in mati. Toda glej to protislovje in dvojno prav, mojih čustev! ... Ljubim vašu oba in ne mogla bi živeti brez njega, mojega hrabrega, poštenega prijatelja ... in prav tako malo brez tebe! ...

Petek.

Slednjič se je raztrgal pajčolan, ki je zakrival skrivnost mojega srca. In ti me ne zaničuješ! Dobrotni bog! ... Ti me celo ljubiš. Povedal si to besedo, ki jo nisi hotel izgovoriti. Ti me ljubiš! — In jaz sem kriva, jaz sem zločinka ker te ljubim. Bog mi odpusti! Kajti tudi njega ljubim, pravtako, in nikoli bi se ne mogla ločiti od njega.

Oh, kako je to čudno! ... Ljubljena! Bili nežno ljubljena! Od njega in od tebe! Čutim se tako blaženo, tako pokojno, da moja ljubezen ne more biti zločinska! Saj bi me morala sicer peči vest, ali pa sem mar tako zakrknjena? (Dalle prih.)

LISTEK.

August Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht (Dalle.) IX.

Kakšne brezprimerne preprostosti je treba, da veruje kdo v devišstvo in ljubezni. V skrivnosti sami, ki jo čuvamo med sabo, tiči opasnost! Dete je, na skrivnem spočeto, ki se oblikuje, potem ko so se združile naše duše, in hoče biti rojeno!

Bolj kot kdaj sva hrepnela po svydenju, da bi primerjala svoja stara čustva; da bi še enkrat preživela to leto, ko sva hotela slepiti drug drugega. Izmišljujave si zvijače. Predstavil sem jo svoji sestri, poročeni z nekim nadučiteljem, ki je spadal v njen svet, ker je nosil staro plemiško ime.

Dajala sva si sestanke, spočetka povsem nedolžne; toda slija se širi in poželenja se vzbujalo.

Tiste dni, ki so sledili najinemu ljubavnemu razodetju, mi je izročila cel zavolj pisem, ki jih je napisala deloma pred 13. marcem, deloma po tem razodetju. Teh pisem, zaupnih prič njenega trpljenja in njene ljubezni, bi ne smel nikoli prejeti!

Dragi prijatelj!

Koprnim po tebi, danes kakor vse dni. Zahvaljujem se ti, da si mi večeraj dovolil govoriti s tabo in si nisi nadel tistega sarbastičnega lica, ki ti je postalo običajno. Čemu ta navada? Ko bi ti vedel, kako se jezim radi tega! Ko se obrnem zaupljivo k tebi, v trenotkih, ko mi je tvoje prijateljstvo potrebnejše nego sicer, si pokriješ obraz s krinko. Zakaj? Ali se ti je treba pretvarjati pred mano? Saj si sam priznal v nekem pismu, da je to krinka. Upam in uvidevam to, pa vendar me boli, ker mislim potem, da sem zopet nekaj zagrešila ... In se vprašujem: Kaj si bo neki mislil o ... ?

Ljubosumna sem na tvoje prijateljstvo; bojim se, da si ne nakopljem tvojega zaničevanja. Ampak to se ne bo zgodilo, kaj ne! Odkritosrčen in dober moraš biti z mano. Pozabiti moraš, da sem ženska — ali ne pozabim tega sama tako često? ...

Včeraj nisem bila huda nate radi tistega, kar si mi rekel, ampak presenetilo me je to zelo užalilo! Mar meniš, da sem zmožna, vzbuditi ljubosumnost svojega moža in se maščevati na nepošten način? Predstavi si vendar, kakšni nevarnosti bi se izpostavila, da bi dosegla kaj podobnega, hotoč ga potom ljubosumnosti navezati nase! Kaj neki bi pridobila pri tem? — Njegov srd bi se dvignil proti tebi in nikoli več bi se ne videla! — In kaj bi bilo

Pondeljek.

z mano brez tvoje prisotnosti, ki mi je postala dražja od življenja? Ljubim te z vso neznostjo sestre, brez muh kokete ... Res je, da sem imela trenutke, v katerih sem hrepnela in ko bi bila zame najvišja slast, da bi vzela tvojo lepo glavo med svoje dlani ter se ti globoko zazrla v tvoje iskrene in pametne oči; in brez dvoma bi te poljubila na tvoje vedro čelo, ki je zbegalo moje srce, toda ta poljub bi bil najčistejši, kar si jih kdaj prejel.

To je bistvo moje nežne nravi in ako bi bil ti žena, bi te pravtako ljubila, seveda ako bi mogla spoštovati kako žensko tako, kakor spoštujem tebe.

Kako me osrečuje tvoje mnenje, ki ga imaš o Matildi! Mora li biti ravno ženska, da jo to veseli? Kaj hočeš? Pomisli, v kakšen položaj bi prišla, ako bi se vse zedinile pod njenim praporom! Tudi to je moja krivda, kar se godi. Odravala sem to nagnjenje, ker sem videla spočetka v njem samo otroško igranje; dovoljevala sem svojemu možu vse, ker sem smatrala z gotovostjo njegovo srce za moje. Posledice so mi pokazale nasprotno ...

Sreda.

On je zaljubljen vanjo in mi je to priznal. Ta zadeva je prekoračila svoje meje in jaz sem se smejala temu! ... Pomisli; potem, ko te je spremil do vrat, je prišel k meni, stisnil mi roke, pogledal mi v oči — pričela sem trepet-

kjer zahtevajo, da se odločno podpirajo upravičene jugoslovanske aspiracije. »Daily Telegraph« piše: Italijansko časopisje dobiya izrazito avstrofilske smer; prej ali pozneje se mora najti kompromis upravičeni zahtevam Jugoslovanov.

DRUGA DRŽAVNA KONFERENCA DELAVSKIH SVETOV NA DUNAJU.

LDU. Dunaj, 30. (ČTU.) V sejni tvorani poslanske zbornice se je sešla druga državna konferenca delavskih svetov pod predsedstvom Friderika Adlerja. 250 članov delavskih svetov se bo dne 3. julija udeležilo konference v uradu za prehrano o vprašanju prehrane, dne 4. julija pa v finančnem državnem uradu konference o oddaji premoženja. Med debatami je prišlo do burnih prizorov med socijalnimi demokrati, ki imajo veliko večino, in komunisti, ki so tem očitali, da so podkupljeni po Ogrski, baje bodo do srede končane.

OBSEDNO STANJE NAD BUDIMPEŠTO.

LDU. Curih, 30. (Bezlično.) Kakor se poroča iz Budimpešte, je bilo tam proglašeno poostreno obsedno stanje. Vsi protirevolucionarji, pri katerih se najde orožje, bodo ustreljeni. Povsod poslušajo vojaška sodišča.

Madžari se umikajo.

LDU. Budimpešta, 30. (ČTU.) Ogrski korespondenčni urad poroča: V zmislu entente note se je pričelo umikanje proti prisiljenim metar ob 5. junijem.

Občinske volitve v Prazi.

LDU. Praga, 30. (ČTU.) Danes je bilo ustavodajno zborovanje praške občinskega zastopništva. Za župana so izvolili dr. K. Baxo, za prvega namestnika Ferdinanda Kelberja, za drugega namestnika inženirja Rotnagla.

KITAJSKA REPUBLIKA PRIZNALA ČEHOSLOVAŠKO.

LDU. Dunaj, 30. (ČTU.) Kitajska republika je priznala čehoslovaško državo in želi kar najprej obravnati o prijaznosti in trgovinskih pogodbah.

Potresni sunki v Italiji.

LDU. Milan, 30. (Brezlično.) Včeraj so bili v Florenci, v Forliju, v Benetkah, v Pizi, v Bologni, v Sieni, v Pratu in v Perugia ter v okolici teh mest potresni sunki v vertikalni in horizontalni smeri, ki so trajali par sekund. Več poslopij je bilo poškodovanih in nekaj oseb ranjenih. Smrtno nesreče ni bilo nobene.

Pismo iz Maribora.

29. junija 1919.

»Narodni socijalisti«, odgovarja v 7. št. na moja izvajanja v »Napreju« in prvi v 3. odstavku, da še dolgo ni res, da bi bili socijalni demokrati edini predstavniki socijalizma. Principijalno ima pisec prav, v praksi pa se je doslej edino naša stranka izkazala, kot pravi zastopnik socijalizma, ker doslej kaka druga socijalistična stranka sploh še ni nastopala, in narodni socijalisti doslej tudi še niso prav pokazali, da bodo res kot socijalisti nastopali, kajti s pretiravanjem narodnega momenta, bi si zaprl pot do socijalizma.

Pretiravanje narodnostnega momenta, t. j., prav jezikovnega, vede namreč čisto sigurno do imperijalizma. Da imamo mi prav, da bi morali narodni socijalisti naimanj v delanjih najožje slediti naši stranki, kaže že slučaj na Češkem, kjer so se narodni socijalisti — seveda tudi radi sedanje preustrojitve države — združili s soc. demokratsko stranko; samo formalno, po imenu imajo še svojo staro firmo. In če je bilo to že na Češkem nujno, bi to bilo tembolj za nas Slovence, oziroma Jugoslovane, kjer je reakcionarnost še bolj nevarna.

Inače pa je dejstvo, da so se doslej narodni socijalisti vsaj v zunanji zadevi — agitacija v »Slov. Narodu« in »Jugoslaviji« — obnašali kot privesek druge stranke.

To nam pa lahko verujejo, da bomo tudi mi, poleg skrbi za jezik na sploh, zastavili vse sile še tembolj za one Slovence oziroma Jugoslovane, ki bodo začasno obsolteni pod tuj nasilen imperijalizem: in je tudi gotovo, da jih bo samo socijalna demokracija z internacijsko zaščito varovala pred najhujšo nasilnostjo tujih narodov. To vedo n. pr. tudi v Trstu, kajti znano je, da je danes ves slovenski Trst soc. dem. organiziran, in sicer še prav na skrajno levičjo brifantiral!

Torej v tem pogledu smo — pošteno povedano — že od nekada iste-

ga mnenja in prav nič preveč materialistično zaokroženi.

Če je prej kje naša manjšina podlegla »narodni« večini, se pa to ni zgodilo vsled internacijske — nemških kozlov ali drugih seveda ne pripoznamo kot svoje, nego sploh vsled režima, pod katerim smo živeli, neglede na to, — in to drugim povejte — da so se druge stranke za slovenstvo še toliko manj brigale. In pa, ker je bilo tedaj sploh premalo socijalistov med nami — vsaj ste tudi vi komaj v embriju bili — zato se je morda tudi kaj zamudilo.

»Naš človek ima prvi pravico do kruha na naši zemlji«. Podpišemo! Ali če se je tuptam iz načela človečanstva mogoče izogniti ugonablanju Neslovenca, če Slovenec ni več v nevarnosti, potem bi to izhajalo kot posledica. In samo v toliko prideneemu h gorenjemu podpisu. Torej ni res, da hočemo brezpogojno štiti škodljivce našega naroda! O tem vprašanju se večinoma pretirava in frazari.

Kaj bodo pa naši kapitalisti ugnjali s tujim, importiranim delavstvom, v kolikor ne bi mogli tega preprečiti mi kot socijalisti, t. j. drugo vprašanje, a da bi mi končno nosili odgovornost za eventualno izseljevanje v Ameriko in Westfalijo, to je nezmislivo, in sploh kot hipoteza danes brezpredmetno. Seveda bi pa lahko ravno tako rekli: no, ker ste vi narodni socijalisti tu, ki ste v prvi vrsti prevzeli nalogo v tej smeri, potem že vi prevzimate odgovornost. Ali resno povedano: mi hočemo delovati v tem zmislu, da se to ne bo več godilo. — Na drugi strani pa je jasno, da danes naša vlada uničuje domačo industrijo s svojo brezglavo politiko. Hic Rhodus, hic salta!

Da bi mi zanemarjali lastno hišo? Menda je znano, da smo prav mi soc. demokrati, že pred desetletji, ker smo spoznali, da je za nas vprašanje narodnosti vprašanje kruha, ki je bilo v nekdanji Avstriji v nevarnosti, kot prvi v svojem programu zahtevali združitev vseh Jugoslovanov. To se ne da zatajiti! Ali nam torej kaj priznate?

Očitane nam politično hinavščino, zato ker se v naših vrstah govori tudi o komunizmu in boljševizmu!

Menim le, da se vi premalto zanimate za tako važne socijalne pojave kakor je boljševizem. Saj Vas še »Slov. Narod« prekaša, ki te dni prinaša skoro celo boljševiško ustavo, tisto ustavo, ki so jo nedavno odgovorni gospodje istih buržoaznih krogov konfiscirali!

In menda ne boste zanikali, da se danes ves svet zanima za boljševizem — in prav zares zanima in niti ne samo v teoriji. — Zakaj bi se tudi mi ne? In vi? In zdrav boljševizem, kakor je v programu te struje, tega bi nekoliko — vsaj v čisto majčkeni dozi — priporočali tudi narodni socijalistom, zlasti če še ne vedo, da boljševizem ne ruši samo, nego da tudi zida. In videli bomo, kdo ga bo n. pr. na Ruskem zatrl. — Prav nihče! Danes je seveda še radikalen, mora biti, zato pa bo ostal v procvit in napredek nekdanje reakcionarne, podkupljive Rusije!

In še na kratko h koncu: Mladinci so ostali pri nas kljub sporom, baš zato, ker so v prvi vrsti socijalisti! Za Vašo okrepitev proletarskih vrst bi vam bili jako hvaležni, zlasti če bode to ad oculos pokazali ob prvi priliki, kjer bo šlo za socijalno delovanje. Če bode pa delali proti nam, mesto z nami ali vsaj ob naši strani, potem že vnaprej zanikavamo tako okrepitev proletarskih vrst oziroma socijalizma. F.

Dnevne vesti.

Celovec in »Slov. Narod«.

Glasilo JDS je rešilo vprašanje celovške kotline z desetimi vrsticami. Obregnilo se je modro in močito ob članek sodr. Outlawa; podalo je po vrsti bogat repertoar narodnjakarskih neslanosti, in ko je nazadnje poklicalo na pomoč starega Clemenceauja (O, revež!) nam je h koncu duhovito povedalo, da članka gosp. Outlawa ne razume. ... Kako naj bi ga razumelo, ko ima patent le za neumnost in za vislice?

Ko smo prečitali »Narodovo« notičico smo se nehote vprašali, če se ne jeze »Narodovi« uredniki venomer nad boljševiki zgolj zato, ker so jim ti v dneh petrogradskih strahov izpili možgane ...

Reveži!

Cvetlični dan!

Slovinci in Slovenke!

Največje zanimanje in živinjo, delavnost oblasti kakor tudi zasebno dobrotelnosti tvori skrbstvo za ubožne vojne pohablence in svoje o njih, ki so padli v vojni.

V Sloveniji imamo okrog 50.000 vojni poškodovancev in še več strot in vdov, ki obkobjejo svoje drage, ki so ostali na bojnem polju.

Dokler se potom parlamenta ne rešijo novi zakoni o vojaški preskrbovalnosti, ne morejo pristojne oblasti poljubno prezreti sedaj še obstoječih, toda času neprimernih zakonov.

Kaj pa naj začne za delo popolnoma nezmožen, oženjen invalid z 90 K na mesec; kako naj izhaja vojakova vdova, ki ima pet nepreskrbljenih otrok z le 29 K pokojnine na mesec?

Dožnost nas vseh je, da te nedostatke nemudoma odstranimo, da omilimo bedo vojnih žrtev; oni, ki so v vojni toliko pretrpeli, upravičeno pričakujejo naše pomoči.

Zato prosim vsa županstva, župne urade, šolska vodstva, društva in korporacije, da v praznovanje Vidovega dne prirede sporazumno v vseh mestih, trgih in občinah Slovenije

dne 6. julija 1919.

CVETLIČNI DAN

v prid vojnim invalidom, vdovam in sirotam padlih ali mrtvih vojakov.

Pomagajmo in dajmo toliko, kolikor moremo. Z veseljem podpirajmo tiste reveže, ki so v največji bedi, ki jih muči lakota in trpljenje, ki že skoraj obupavajo.

Slovinci in Slovenke! V teh težkih časih, ki so se nam vsilili proti naši volji, pokazimo zmisel za skupnost, spojujmo pravo ljubezen do bližnjega, da olajšamo gorje, katero je povzročila svetovna vojna.

Kar storimo vojnim pohablencem in svojem padlih, je le skromen znak hvaležnosti, katero jim dolgujemo.

Skrbel bom za to, da se bodo vsa darila porazdelila med najpotrebnejše.

Organizacijo cvetličnega dneva po posameznih krajih prepustim županstvom, župnim uradom in šolskim vodstvom; vsa društva in korporacije prosim, da pri tem sodelujejo. Nabiranci denarja naj imajo legitimacije, da se izključi vsaka zloraba. Prosim, da se pošlje nabram denar podpisanemu poverjenstvu v Ljubljani. — Uspeh bo objavljen v vseh dnevnikih.

V Ljubljani, dne 30. junija 1919.

— Deželna vlada za Slovenijo, poverjenstvo za socijalno skrb. — Poverjenik: Prepeluh, m. p.

Trgovci, trgovski nastavljencl, koalicijska pravica itd.

Razmere v katerih žive trgovski nastavljencl Ljubljane in Slovenije sploh, so vse prej kot sijajne. Plačo in delavni čas »urejajo« trgovci po lastni volji. Ta lastna volja pa je taka, da izrabljajo gg. po 10 do 13 ur na dan svoje nastavljenclce za sramotno nizke plače. Trgovski nastavljenclci so se združili v stanovsko organizacijo »Zveza trgovskih nastavljenclcev na slovenskem ozemlju«, da si potem iste pribore solidarnim potom izboljšanje svojega gospodarskega položaja. Toda gg. trgovcem to nikakor ni všeč, ker se jim zdi prenesramno, da bi se njihov dosežani suženj, trgovski nastavljenclce, upal za svoje pošteno delo zahtevati tudi pošteno plačo. Zato so sedaj oni in njihovi plačani podrepaniki začeli srdito gonjo zoper stanovsko organizacijo. Odklikuje se pri tem posebno predobro znani veletrežec g. P., kateri je drugače prav dober Jugoslovan, toda žalibog Jugoslovanstvo teh gospodov se običajno pri mošnjčku neha. Svojem prodajalkam le celo prepovedal vstop v naše organizacijo. Opozarjamo g. P., da si ne dano nikakor kratiti naše koalicijske svobode ter da bomo v to svrhu porabili vsa sredstva, da take in enake nesramnosti preprečimo. Istočako bomo ob priliki poučili uslužbenclce gremija ljubljanskih trgovcev, da jim ni vse dovoljeno, ter da bomo znali uspešno preprečiti, da bi se »metalno ven« naše delegate, kakor se je ponovno zagrozilo. Trgovski nastavljenclci bodo poskrbeli, da uredi svoje razmere z delodajalci tako, da bo njih delo tudi primerno plačano. Upamo, da se razsodni trgovci ne bodo dali zapeljati ter da bodo v svoji kulantnosti vsaj tako korektni, kakor njih, večinoma židovski tovariši na Hrvaškem. — »Zveza trgovskih nastavljenclcev v Ljubljani«.

Zasebno uradništvo Slovenije.

zbrano na izrednem občnem zboru v Mestnem domu v Ljubljani, dne 29. junija t. l., je sprejelo naslednje resolucije:

1. Zasebno uradništvo Slovenije je prišlo do spoznanja in prepričanja, da se z vednim povišanjem službenih prejemkov uradništvu njegovemu bednemu gmotnemu položaju ne more od pomoči, ker sledi vsakokratnemu povišanju plač vedno tudi povišanje cen življenjskim potrebščinarim in se tudi plače ne morejo nikoli v oni meri zvišati, da bi dosegle tržno ceno.

Vsled tega zasebno uradništvo odločno zahteva: Pokrajinska vlada za Slovenijo v Ljubljani in osrednja vlada kraljevstva SHS v Belgradu naj nemudoma ukrenete, da se cene vsakdanjim življenjskim potrebščinarim znižajo, kar se more zgoditi z odprtjem mej, odpravo carine in preprečenjem veriženja.

2. Zasebno uradništvo zbrano na izrednem občnem zboru dne 29. junija t. l. nujno prosi deželno vlado, da nemudoma ukrene, da bude po deželni vnovčevalnici v Ljudski mesnici prodajano meso dostopno za isto ceno, kakor javnim uradnikom, tudi vsem vrstam zasebnega uradništva.

3. Zasebno uradništvo zbrano na občnem zboru dne 29. junija t. l. zahteva čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja, starosino in invalidno zavarovanje ter treskrbo vdov in sirot.

4. Zasebno uradništvo zbrano na občnem zboru dne 29. junija t. l. zahteva čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja, starosino in invalidno zavarovanje ter treskrbo vdov in sirot.

5. Zasebno uradništvo zbrano na občnem zboru dne 29. junija t. l. zahteva čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja, starosino in invalidno zavarovanje ter treskrbo vdov in sirot.

6. Zasebno uradništvo zbrano na občnem zboru dne 29. junija t. l. zahteva čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja, starosino in invalidno zavarovanje ter treskrbo vdov in sirot.

7. Zasebno uradništvo zbrano na občnem zboru dne 29. junija t. l. zahteva čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja, starosino in invalidno zavarovanje ter treskrbo vdov in sirot.

IZ KROGOV DRŽAVNIH USLUŽBENCEV.

Prejeli smo: Kakor čujemo, bi se morali državnim uslužbencem od 1. julija službeni prejemki zvišati. Seveda zopet prav po »demokratsko«. Uradniki dobe 40% več kot ostali uslužbencl. Zakaj ta neenakost? Kdo nam pove, kje bomo mi lahko kupili drva, obelke, kruh, meso itd. za 40% bolj poceni kot uradniki? Bili bi mu zelo hvaležni. Sedaj ne gre pač za to, da bi se moralo že doma v loncu videti, kakšno šaržo ima kdo, temveč za to, da se sploh prerijemo do boljnih dni. Kje je ona pravičnost, oni demokratizem, ki se ga irna povsod v ustih? Ali se ta »demokratizem« razlikuje v čem od starega birokratizma? Ne! Nikdo ni nikomur nevoščljiv doklade, saj vemo, da je danes 1000 K mesečno nekaj, kar komaj zadostuje, da se človek preživlja. Toda gre za princip, za to, da pokažemo, kakšen je slavni, pravični »demokratizem« gotovih ljudi, in zato, da jih opozorimo na stvar, ki naj se takoj popravi.

Še enkrat o stanovanjski bedi.

Prejeli smo: Stanovanjska kriza je že res neznosna. Nikjer pa ni vidati niti resne volje, ublažiti jo, kaj šele, da bi govorili o kaki izdatni pomoči. Uradi in pisarne so v Ljubljani raztreseni po vseh koncih in krajih. Umevno, da je to potrata stanovanjskega prostora. V dvorcu in vladni hiši na Bleiweisovi cesti bi bilo še dovolj prostora, kamor bi se gotovo lahko stisnilo več uradov in pisarn. S tem bi se napravilo takoj veliko prostora za stanovanja tam, kjer so sedaj nastanjeni uradi večkrat že preveč komodno. Zganite se torej! Pomislite že sedaj, da vedno ne bo poletje in da Ljubljana ni vedno topla Neapelj, kjer se da tudi pozimi stanovati pod milim nebom ali recimo v železniških vozovih.

Užitinski pazniki.

Kako dolgo bomo še trpeli bedo in preziranje pri odmeri plač oziroma draginskih doklad, nabavnih prispevkov. Smo brez obleke, brez pokojnine, sploh brez vseh pravic, ki nam pritečejo kot mestnim uslužbencem. Naša služba je naporna in nič kaj prijetna, vsekakor vnanj kot ona magistratnih slug. Na zadnji občinski seji se je reklo, da se za nas skrbi kavalirsko. Čujte torej, kake so naše plače: Začetna temeljna, ki traja 6 mesecev, je 72 K mesečno. Po 6. mesecih, (seveda če zdela maturo, o kateri bomo še posebej poročali) dobi 87 K mesečno. Po 3. letih in 6. mesecih dobi 5 K na mesec več, takozvano letnico 60 K. Takih letnic doživiš, ako si priden, v celoti 5, da po 18 letih službe napreduješ za 25 kron mesečno. Če pa postaneš nadzornik, pa še 12 K mesečno več; tako, da znaša najvišja plača 124 K na mesec. Draginski doklade je pa 100 odstotkov. Ta se pa deli tako, da dobi tisti, ki služi 10 let in več, to pa baje zato, ker je temeljna plača nizka. Na novo ni hotel namreč nobeden vstopiti v službo, pa so gospodje to »stuhtali«. Službene obleke, ki nam pritečejo po pogodbi, nismo dobili že štiri leta. Dali so nam pa v denarju prve dve leti po 40 K in tretje leto 100 K. Letos pa dobimo za čepice in letensko obleko po 200 kron, za zimsko pa 400 K. Tu so podani na kratko vsi prejemki za našo mestno finančno službo, ki traja dnevno 12 ur razen tržnih dni. Te dni pa nam jo še podaljšajo, in sicer: onim paznikom, ki so v nočni turi, za 3/4 do 4 ure, ter je dvakrat v tednu, skupno torej 7 oziroma 8 ur, zato pa plačajo posebej za ta podaljšanja tedensko 1 K 50 vin. Prosim, da se, da bi se to podaljšanja odpravila, ali

boljše plačala, pa nismo dosegli ničesar. Nasprotno se je žugalo, da se nas bo spodilo, če bi ne hoteli delati čez 12 ur in čakati na plačilo čez pol leta! Tako je z nami, cenjeni čitatelji »Napreja«. To je ono kavalirstvo!

Drobno.

— Koncert v Rimskih Toplicah! Železničarsko glasbeno društvo Zidani most priredi v nedeljo, dne 6. julija 1919. ob pol treh popoldne pri g. Kirscher, Hotel Stara Pošta, v Rimskih Toplicah vrtni koncert. Vabimo vse tamošnje okoličane in prijatelje glasbe, da se udeležijo tega koncerta. Preplačila se hvaležno sprejemo. Pridejo v korist društva za nabavo novih pihal. Gruštvenik iz Z. M. ob pol treh pop. z vlakom št. 802. v R. T. in nazaj ob 10. uri zvečer z vlakom št. 853. v Z. Most. — Odbor.

— Zveza poštinih organizacij v Ljubljani vabi člane širšega odbora k važni seji na petek, dne 4. julija ob pol 20. uri v pismonoško dvorano glavne pošte. Točno in polnoštevilno!

— Društvo »Mladika« ima letos svoj redni občni zbor v četrtek, dne 3. julija 1919 ob 6. uri zvečer v mestni posvetovalnici. K obliki udeležbi vabi upravni odbor.

— Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 22. junija do 28. junija 1919 je iskalo delo 245 moških in 42 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 82 moških in 42 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 163. — Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 28. junija 1919 iskalo delo 9091 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 8232 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 2508. Delo iščejo: Pisarniške moči (357), trgovski sotrudiški in sotrudišice (192), služkinje, kuharice in sobarice (136), strojni in stavbni ključavnici, beki, mlinarji, mesarji, kurjači, strojniki, kovači, železostrojari, kotlarji, poljski in tovarniški delavci in delavke, ekonomski, oskrbniki, natakarji, natakarice, učiteljice, krojači, čevljarji, šivilje, vrtnarji, pečarji itd. Delo je na razpolago: rudarjem (800), služkinjam, kuharicam in sobaricam (131), težakom, hlapcem, poljskim delavkam in delavcem, zidarjem, delavcem in delavkam v pretilni šoli v Ptuj, gozdarskim delavcem, tesarjem, opekarim delavcem in delavkam, pisarniškim močem, šiviljam, čevljarjem, mizarjem, usnarjem, kleparjem, strojnikom itd.

— Zvišanje poštinih pristojbin. Z odlokom z dne 18. t. m., št. 14.418 je zvišalo ministrstvo za pošto in brzozav v Belgradu poštne pristojbine v tuzemskem prometu počenišja 1. julijem t. l. kakor sledi: 1. pristojbina za pisma v krajevnem in medkrajevnem prometu znaša 30 vin. za vsakih 20 gramov. Teža neomejena. 2. Pristojbina za zalepke je ista kakor za pisma. 3. Pristojbina za navadne dopisnice 15 vin., za dopisnice z odgovorom 30 vin. 4. Pristojbina za tiskovine za vsakih 5 gr. 5 vin., najmanj 10 vin. Najvišja dopustna teža 2 kg. 5. Pristojbina za vzorce znaša do 100 gr. 15 vin., preko 100 do 200 gr. 30 vin., a preko 200—350 gramov (najvišja dopustna teža) 45 vin. 6. Pristojbina za poslovne papirje znaša do 200 gr. 30 vin., a preko 200 gr. za vsakih nadaljnjih 100 gramov odnosno del te teže po 15 v. Najvišja dopustna teža 2000 gr. 7. Za takomenovane mesečne ali združene pošiljke s tiskovinami, vzorci in poslovnimi papirji se plača pristojbina za poslovni papir. Najvišja dopustna teža 2 kg; priloženi vzorec ne sme biti težji od 350 gr. 8. Ne frankirane pošiljke pod teško 4—7 se ne odpošiljajo, ampak po možnosti vračajo pošiljatelju. 9. Pristojbina za priporočeno, za povratnico, izplačilno obvestilo in reklamacije znaša 60 vin. 10. Ekspresna dodatna pristojbina znaša za pisemske pošiljke, denarna pisma in nakaznice 1 K, za pakete 2 K 50 vin. 11. Pristojbina za vrednostna pisma sestoji iz pristojbine za priporočeno pismo iste teže in iz vrednostne pristojbine do 100 K 25 vin., preko 100—500 K 50 v., preko 500—1000 K 1 K in za nadaljnjih 1000 K ali del tega zneska še po 20 vin. Sprejemajo se samo popolnoma frankirana in le zaprti pisma. Pošiljatelj mora plačati tudi še najmanj 20 vin. dostavnine, odnosno 10 vin. morebitne obvestnine. 12. Pristojbina za pakete znaša do 5 kg 1 K 50 vin., in za vsaki nadaljnji kg do največ dopustne teže 20 kg 60 vin. Pošiljatelj mora plačati tudi 1 K dostavnine, odnosno 10 vin. obvestnine. Za ločenke (obsejne pakete) se plača še 50% teže pristojbine več, za pakete z označeno vrednostjo še

vrednostna pristojbina pod točko 11. 13. Pri pošiljavi s povzjetjem treba plačati razven pripadajočih normalnih pristojbin še 20 vin. povzjetine. Odplačanega povzjetnega zneska se odbije nakaznična slučajna izplačilna pristojbina in cena za nakaznično goličo. 14. Pristojbina za nakaznično znaša do 25 K 25 vin., preko 25—50 K 50 vin., preko 50—100 K 60 vin. in za vsakih nadaljnjih 100 K še 10 vin. Pošiljatelj mora plačati tudi 10 vin. izplačilne pristojbine. 15. Z enim poštanim nalogom se sme izterjati le eno terjatev na podlagi enega dokumenta. Pristojbine: pripravljeno pismo iste teže in še 20 vin. izterjalnine. 16. Pristojbina za tkz. naložne karte znaša 30 vin. Od vplačanega zneska se odbije pri nalozih pristojbina pod točko 13. drugi odstavek. 17. Ekspresne pošiljke se smejo sprejemati v Srbijo in Črno goro le plemenske, za ostalo tuzemstvo vse pošne pošiljke, a le za ožje lokalne dostavne okraje izdajnih poštinih uradov. — Natančnejša pojasnila se dobe na poštinih uradih.

— V vednost mornariških častnikov itd. Z ozirom na notico. »Zelo važno za častnike itd.«, katere je bila od Komande dravske divizijske oblasti pravkar objavljena v časopisih in po kateri morajo vsi častniki, ki so vložili prošnjo za sprejem v skupno svojko, naknadno vposlati podatke pristojnosti, se naznanja, da se omejena notica ne nanaša na mornarično osebo, katero je vložilo sprejemno prošnjo. — Evidenčni urad za mornarico, Ljubljana.

— Izgubljene stvari v času od 1. do 31. maja 1919.: 8 črnih usnjatih denarnic, 3 rujavili usnjatih denarnic, 1 siva usnjata denarnica, 1 listnica, 2 črne usnjate listnice, 2 rujavate usnjate listnice, 3 črne usnjate ročne torbice, 1 službena knjiga. Vse skupno s svoto od 4 K do 1384 K. 40 K v bankovcih, 500 K v kvurti, 42 K v bankovcih, 1 bankovec za 100 K, 64 K v bankovcih, 50 K v bankovcih, 1 pokojniška knjiga, 1 črn kratak pelc z dolgo dlako, 1 srebrna broša, 1 zlat damski zapestna ura, 1 srebrna verižica z obeskom, 1 srebrna žepna ura z verižico, 1 molitvenik z ključkom od poštnega predala, 1 zlat obesek, 1 damski boa, 1 srebrna moška ura z verižico, 1 zlat žerska ura, 1 zlat prstan, 1 zlat prstan laškega izvora, 1 srebrna žepna ura, 1 vreča tobaka za pipo.

— Najdene stvari v času od 1. do 31. maja 1919.: 2 črne usnjate denarnice, 1 zavitek, 1 beli robec. Vse skupno s svoto od 22 vin. do 25 K, 2 bankovca po 100 K, 1 bankovec za 10 K, 1 beli modro pisani namizni prt, 1 srebrni rožni venec, 1 koža rujavega usnja, 1 spominska knjizica, 1 črna pompadura, 1 srebrna častniška verižica, 1 zavitek približno 1 m zelenega blaga za možko obleko, 1 svilnata ročna torbica z 2 belimi rokavicami, 2 možka dežnika, 1 kožu-hast vratnik, 2 velika klinča.

Važno kulturno vprašanje.
(Dalje.)

Da je naša mladina premalo do- zvetna za strokovno znanje, tožimo vsi; nikomur pa ne pride na misel, da bi pisal zanjo različne poizkuse iz toplote, magnetizma, elektrike, kemije, mehanike, zračnem tlaku, kaplavinah, zvoku, svetlobi itd. Mi pa poznamo gospoda, ki ima zabele-

zenihih takih lepih stvaric obilico, a ni nikogar, ki bi ga opomnil, da bi naš masi in naši domovini z izdavanjem takih delc več koristil, nego vsi oni, ki pišejo v potu svojega obraza po- vesti, samo povesti za dolge in dol- gočasne zimske večere.

In naše nekatere stroke kot take, n. pr. risanje, televadba, ročna dela itd.? — Komu pride na misel, da bi pisal o tem, če pa treba naši masi povesti, samih povesti! . . .

Znano pa je nam vsem, kako ra- da mladina riše. Pa ni ga umetnika, ki bi se hotel ponižati tako globoko, da bi pokazal naši mladini, v zanjo primernih delcih, pot do te umet- nosti, in ji pokazal, kolika radost za dušo in srce je, če zna človek gledati lepo stvarstvo božje z očmi umetnika. Škoda časa! — Ali pa je ob taki opravičbi opravičeno začu- denje, če izgine ta in ona umetnina, in stopi na njeno mesto nestvor umetnosti? — Ni! . . .

Naši telovadci se kar kosaio, kdo bo izdelal lepši načrt za telovadni pouk. Nobeden pa se ne domisli, da bi populariziral telovadbo tim potem, da bi za našo mladino napisal vrsto telovadnih iger, vaj itd. Tudi taka delca bi rodila več sadu, nego na sa- me povesti. Ob njih bi se mladina igrala in telovadila, in njeno telo bi postalo prožno in zdravo, dobili bi nov, zdrav zarod, a brez špartaniz- ma in militarizma.

In ročna dela? — Kako zanimivo se da pripovedovati tudi o teh! Mla- dina bi ob takih spisih lahko izve- dela to in ono o narodnih nošah, na- rodnem pohištvu, narodnem stav- barstvu, domači narodni obrti itd. In vse to je tako važno, da šele ob umevanju tega, umemo večino onega, o čemer smo govorili zgoraj. Saj kdo ume narodovo prošlost, njegov kulturni razvoj, njegove pesmi, po- vesti, običaje, dušo, srce itd. brez vsega tega! — Čemu vse to? — To je dolgočasno! . . . A mi rabimo mi- cnih povesti za dolge in dolgočasne zimske večere. Prav nič pa ne pomis- limo, da pehamo s svojo brezbriz- nostjo našo maso v ono razpolo- ženje, ob katerem je tako dovzetna za vse tuje. Kako bi ne bila, če pa meni masa, da nima svojega pčesar, prav ničesar. . . . Samo skandiranje verza: »Kdor zaničuje se sam, pod- laga je tujčevi peti«, nas ne bode re- šilo; zakaj pomen verza mora uneti najprej inteligenca; in ko ga bo ume- la ta, pa bo z zabavno in poučno li- teraturo za mladino ustvarila dej- stvo, da masa naroda ne bo hotela biti več podlaga tujčevi peti; in to je irendentem prave sorte, ki pa se loči od snopa slame, ki se vžge prav rad, gori s plamenom, in se vduši v lastnem dimu.

(Dalje prih.)

Iz stranke.

Prihodnji diskuzijski sestanek je v četrtek, dne 3. julija ob pul 8. uri zvečer v običajnih prostorih (Mahrova hiša). — Predmet diskuzije: nadaljevanje o politični taktiki. — Sodrugi! »Kolikor znaš — toliko veljaš!« To je resnica, ki je vedno veljala in ki bo vedno veljala. Da širimo naše znanje, da bo kraljeva po- litična organizacija Ljubljana v res- nici krog najzavednejših političnih borilcev, posečajte to elementarno šolo. Dolžnost vsakega sodruga je, da pride na diskuzijske večere, kjer je svobodna tribuna za vsako resno in odkritosrčno razmotrivanje ak- tualnih političnih vprašanj.

oziroma tajniku ali pismeno krajev- ni politični organizaciji (Cesarja Jo- žefa trg, Mahrova hiša), koliko je voljan vsakdo mesečno prispevati na prostovoljnem strankinem davku do koncem leta 1919. Ta prostovolj- ni strankin davek mora plačati vsak sodrug nepozvano 1. julija, 1. av- gusta, 1. septembra, 1. oktobra, 1. no- vembra in 1. decembra 1919.

Za vse ostale sodruge, ki se ne prijavijo do 11. julija osebno, bode- mo sklepali na naši konferenci dne 13. julija o načinu organizacije tega prostovoljnega obdačenja.

Bližamo se času, sodrugi, ko bo morala naša organizacija dokazati, da njeno delo ni bilo brezuspešno ni časa, ki bo zahteval velike materi- jelne žrtve. Vaša prosta volja, Vaša zavestnost naj že v teh kratkih dne- vih dokaže, da se ne varamo v na- šem računu.

Krajevna politična organizacija J. S. D. S. Ljubljana.

Shod kovinarjev prizadetih to- varen z dnevnim redom: Mezdno gibanje! se bo vršil v nedeljo 6. t. m. ob 9. uri dopoldne v Mahrovi hiši Polnoštevina in točna udeležba željnost!

Odgovorite!

Med »Slovencem« in »Slov. Na- rodom se vrši ljut boj. O stvari sami bomo še izpregovorili, ko nam bo ta in ona stvar na tej in na oni strani povsem jasna. Da bo »Narod« igral do kraja klavno vlogo, trdimo sicer lahko že sedaj. Toda s to ugo- tovitvijo ne povemo pravzaprav nič novega. Zaenkrat nam je ta po- lemika že odkrila stvari, ki osvet- ljujejo dokaj upravne nazore tako- zvanih odločujočih činiteljev. Tako n. pr. vemo, da se je poročalo v Belgradu o teh in onih rečeh a d usum delphini in preko vseh poklicanih inštant, kar samovoljno, ne oziraje se na temeljne zakone in norme konstitucionalne države. Se- veda se vse to v polemiki kolikor mogoče prikriva in zavija. Mi pa ho- čemo vedeti takoj, če je res, kar se trdi, da je dr. Žerjav sam poročal in nastopal v Belgradu na oni sli- koviti in povsem izvirni način, ki ga »Slovenec« navaja. To želimo ve- deti, ta odgovor zahtevamo. Ali je gosp. deželni podpredsednik zares zakrivil je nezakonitosti ali ne. Krat- ka, precizna izjava bi razbistrla si- tuacijo bolj nego vse dolgovezne polemike.

Izpregovorite!

Vestnik „Svobode“.

Dramatični odsek »Svobode« priredi dne 12. in 13. t. m. v dram- skem gledališču dve predstavi. Kdaj da se dobio vstopnice, se objavi pravočasno.

Društveni shod se vrši v soboto, dne 5. t. m. ob 20. uri zvečer v Ze- leni Jami pri Sušniku. Sodrugi, so- družice, udeležite se shoda polno- številno.

Podružnica v Vodmatu ustanovi v kratkem godbeni odsek na pihala. Prosimo, da se vsi oni, ki želijo so- delovati pri tem odseku, zlasti takti, ki so že igrali, takoj priglasijo pri so- družu Rihardu Firmu, Selo št. 38, ali pa v tajništvo »Svobode«.

Zidani most, Pevski mešan i z bor »Svobode« v Zidanem mostu prične v kratkem z vajami. Član in članice, ki imajo veselje do petja, naj se takoj prijavijo pri predsednici Alojziji Vodušek, ali pa pri kakem odborniku »Svobode«. — Odbor »Svobode« izreka sodrugu Jeliju iskreno zahvalo za njegovo delo- vanje v podružnici.

Iz Slovenije.

Maribor.

Pišejo nam: Razmere pri želez- niški aprovizaciji so kaj čudne, če- prav so kontrolni organi »Zvezarji«. Upali smo, da dobimo vsaj nekaj sladkorja. Če ni aprovizacija, slad- kornjem založena, naj se malo zrave in naj pomisli, da moraš sladkor pri trgovcih plačati kar po 30 K za kg! Ne govorite vedno: bomo naredili, ampak povejte nam še enkrat: smo nekaj naredili! Gospodje od »Zveze«, z živjo-klici se ne da potolažiti že- lodcev! — Več železničarjev.

Blanca pri Brežicah.

Starokopimeža imamo še pri nas v osebi našega župana. Nižji stanovi so mu zadnja briga. Nek brezposelni rudar je prosil brezposelne podpore, pa mu jo je odbil z izgovorom, da ni hotel sprejeti ponujenega mu dela. Opomniti bi še bilo to, da je baje ob- vestil okrajno glavarstvo, da se ru- darjem ne da nobena brezposelna podpora, ker drugega dela ne spre- mejo. Vprašamo, če je to prav! — Upamo, da naš župan ne bo na veke župan Blanske občine.

Kultura.

Koncert srbskih umetnikov v Ljubljani. Brata Milan in Dušan Jovanovič bodeva v svojem kon- certu v četrtek, 3. julija v Unionski dvorani zvečer ob 20. uri izvajala sledeči lepi spored: I. Vleutemps: Koncert v D-molu. II. Andante. III. Adagio religioso. III. Finale marziale. 2. Čajkovskij: Serenade meiancoliq- ue. 3. a) Pugnani-Kreisler: Praeludium in Allegro. — b) Chopin: Noctur- ne. — Odmor. — 4. Saint-Saëš: Ha- vanaise. Op. 38. 5. a) Smetana: Iz moje domovine. b) Beethoven: Romanca. Op. 50. 6. Sarasate: Ciganski napevi. — Vstopnice se dobivajo v predprodaji v trafikci v Prešernovi ulici 54.

Srbski umetnik Milan Jovanović je izreden talent naše Jugoslavije. Učil se je sedem let pri mojstru Sey- čiku na Dunaju. Odkar obstoji mo- strska šola goslarjev na Dunajski akademiji, je on prvi, ki je v mladosti 14 let lani dovršil to šolo in dobil državno diplomu z najvišjo odliko. V zadnjih šestih mesecih je živel v Pa- rizu in se še naprej učil pri profes- ru

Remyju. Koncem letošnje koncertne sezone je kot 15 letni umetnik prire- dil v Parizu tri izbornu uspele kon- certe v dvorani Salle Gaveau in žel toliko priznanja občinstva in kriti- kov, da takšnega v dobi 15 let doslej najbrž še nikdo ni dosegel. Več kriti- kov imenuje Milana mladega Paga- ninija sedanje dobe. Slovenci ne za- mudite njegovega koncerta v Ljub- ljani.

Nučičev poslovilni večer. Sinoči se je poslovil od ljubljanskega ob- činstva ravnatelj dramskega gledali- šča g. Hinko Nučič. Prostori v Ljud- skem domu so bili nabito polni, ova- cije prisrčne in brez konca. Gospod Nučič je najprej mojstrsko deklamiral najlepše pesmi naših najboljših umet- nikov, nato je pa nastopil v petero karakternih vlogah v igri »Amnesti- ja«. Ne bomo ponavljali stereotipič- nih hval, povemo samo, da tako igra le pravi igralec — umetnik. Takih igralcev — umetnikov potrebujemo. Zato se nam zdi velika škoda, da ne ostane še nadalje med nami. To so izražale tudi sinočnje navdušene ovacije. — Posvilni večer ostane gospodu Nučiču gotovo v najlepšem spominu.

»Ljubljanski Zvon«. Izšla je 6. št. »Ljubljanskega Zvona«, mesečnika za književnost in prosveto, s sedečo vsebino: Ivan Albreht: »Svidenje«. »Od Celovca do Belljaka«; Joka Zi- gon: »Odmev globine«; dr. Ivan Tav- čar: »Višoka kronika«, (nadaljeva- nje); dr. Alfred Serko: »Besie«; An- ton Funtek: »Za hčer«; Janko Gla- ser: »V album samotariju«; Anton Loboda: »Moderna politična načela in naši obmejni spori«; Fran Al- brecht: »Ob cvetočem drevesu«; Janko Glaser: »Cuješ?«; Ivan Al- brecht: »Krojač Marka«; Gustav Str- niša: »Jutrarnja«; Avgust Zigon: »Prispevek k petdesetletnici«; Pa- vel Golla: »Brez sna«; Marija Kme- tova: »Božja pot«. Listek: dr. Pavel V. Brežnik: L. C. Merwille: Réves & Glaser; Anton Loboda — dr. Fran Ramovš: Die Südgrenze der Deut- schen Steiermark; Ivan Albreht: Milica Janković: »Pre sreče«; Kato- ni iz utice; Glasovne opombe: A. D.: Književne posebnosti; D.: Iatinski obzornik. Nove knjige. — Ker se je vnovič podražil tisk, papir in upra- v, se je moralo zvišati celoletno naročnino na 36 K.

»Klasa protiv klase«. Spisal Mar- tov. Drugi zvezek: »Agitacione bi- blioteke »Svobode« v Novem Sadu. Vsebinske te brošure je zelo zanimiva in podučna ter dokazuje, zakaj de- lavski razred bje svoj razredni boj, da ob končni zmagi doprine vsemu človeštvu blagostanje. Knjižico vsem prav toplo priporočamo. Cena fi je 1 K in se naroča pri uredništvu »Slo- bode«, Novi Sad, Curčičeva ul. št. 21. Naročnina naj se vpošlje naprej.

Angleško delavstvo bo izmenjavalo blago z delavstvom celega sveta.

Na zboru angleških strokovnih zvez, ki je zastopal štiri milijone oseb, združenih v Uniji strokovnih zvez, so bili sprejeti omenjena vred- ni sklepi. Ta zveza ima 60 milijonov liber šterlingov premoženja in njen promet v letu 1918. je znašal 250 milijonov liber šterlingov. Zveza na- kupuje posebno veliko iz kolonij; nakupila je tudi mnogo posestev. Iz te zveze nameravajo ustanoviti po- sebno strokovno stranko, ki naj bi se združila z »Labour Party« (De- lavsko stranko) v nekako delavsko- demokratično stranko. Dalle name- rava zveza obnoviti mednarodne stike med strokovnimi zvezami, v številni Nemčijo, ter jih razširiti na medsebojno izmenjavanje blaga, pri čemer se bo tudi dosegla skupnih delavskih ciljev olajšala in pospe- šila. — Ta misel je zelo zanimiva in je tudi za nas važna. Delavstvo enega naroda bo moglo z delav- stvom drugega naroda naravnost tr- govati, ne bode treba raznih veleka- pitalističnih posredovalcev, katerih edin namen je: odirati delavske kon- sumente. Ta misel ne sme ostati le na papirju. Potrebujemo kar največ mednarodnih stikov; saj sami čuti- mo, kako smo takorekoč popolnoma odrezani od vseh stikov z italijanski- mi, francoskimi, angleškimi socia- listi, da ne govorimo o nemških, če- ških, poljskih, madžarskih sodrugih. Mednarodna trgovina po vojski se ne sme vrtili brez uplívnega sodelo- vanja proletarijata. V interesu de- lavstva, tega največjega konsumenta sveta je, da ga ne bodo več odirale razne uvozne in izvozne družbe, ki stremijo le za velikanskimi dobički.

Gospodarstvo.

Cenilno komisijo za oddajo de- mobilizacijskega blaga v Skofiji Loko je Gospodarska komisija za stvarno

demobilizacijo v Ljubljani odstavila. Posle prevzame nova komisija, se- stavljena iz organov Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo, vojaštva in železnice.

Gospodinski tečaj po deželi. Po- verjeništvu za kmetijstvo namerava prirediti več gospodinskih tečajev po deželi, ki imajo pričeti jeseni in trajati po 10 tednov. Za take tečaje lahko prosijo županstva, župni uradi, kmetijske podružnice in druga dru- štva ali pa posební v ta namen se- stavljeni odbori.

V gospodinski tečaj se bo spre- jelo 12 do 16 udeleženc. Stroške za prehrano (kosilo) morajo nositi učen- ke, stroške za učiteljico in učne pri- pomočke prevzame poverjeništvu za kmetijstvo, potrebne prostore s pri- tiklinami za tečaj in za 2 učiteljici, kakor tudi potrebno kurivo pa mora preskrbeti točno županstvo, dru- štvo ozir. odbor.

Imenovani interesi, ki želijo, da se priredi v njih kraju letošnji jesen gospodinski tečaj, naj se čim- preje obrnejo na poverjeništvu za kmetijstvo deželne vlade za Slove- nijo v Ljubljani, kjer se dobe vsa nadaljna pojasnila.

Svetovni pridelek sladkorja. »Jugoslavenski Ekonomista« poroča: Leta 1917.—18. je znašal svetovni pridelek sladkorja 16.814.973 ton, a leta 1918.—19. je znašal 14.740.635 ton, kar pomenja deficit 1.074.158 ton in kar je razvidno vsled vojnih dogodkov. Medtem je bil pridelek leta 1913.—14. znatno večji, namreč 18.667.399 ton. Sama Amerika je pri- delala od sladkornega trsta 4.985.601 tono sladkorja, a od tega števila od- pade na Kubo 2.597.732 ton. Nemčija je pa pridelala 1918.—19. leta 1.400.000 ton napram 2.720.000 ton v letu 1913.—14. Avstrija 700.000 ton napram 1.703.000 ton v letu 1913. do 1914.; Francija je pridelala 150.000 ton napram 717.400 ton. Belgija je dosegla svojo največjo pro- dukcijo leta 1913.—14. v 229.049 to- nah, leta 1918.—19. pa le polovico tega; Holandska 200.000 ton napram 230.000 ton 1913.—14. leta. Rusija je pridelala 1918.—19. leta 700.000 ton napram 2.058.535 ton 1911.—12. leta. Iz te štatistike je razvidno za koliko je padla produkcija v svetov- ni vojni; a najbolj je padla produk- cija v Franciji.

O čekovnem prometu. Najmanj znani izmed vseh vrst čekov so trajni čeki. Dunajska poštna hranil- nica jih je vpeljala šele par let pred vojno. Vendar so se v bivši Avstriji kmalu udomačili, ker so v vsakda- njem prometu zelo uporabljivi. Upa- ti smemo, da se je jih bo tudi naše ob- činstvo v čekovnem prometu z na- šim čekovnim uradom rado poslužev- alo. — Lastnik čekovnega računa, ki mora izplačati istemu prejemniku v rednih obrokih (mesečno, na dva meseca, četrtletno itd.) in vsakokrat v istem znesku in istega dne meseca, lahko naroči čekovnemu uradu ta izplačila z enkratnim čekom. Tak ček se imenuje trajni ček. Izpolni se trajni ček ravno tako kakor imenski, pripiše se samo še sledeča pripom- ba: »15. vsakega meseca naj se do preklica nakaže v gotovini A. B. v C.« ali pa: »1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra vsakega leta naj se do preklica pripiše čekov- nemu računu št. . . . A. B. v C.« Na podlagi takega trajnega čeka izpla- čuje oziroma pripisuje čekovni urad v določeni rokili toliko časa, dokler lastnik računa ne prekliče trajnega čeka. Ako pade za izplačilo določeni dan na nedeljo, se izplača oziroma pripiše znesek naslednjega dne. Vsak trajni ček mora imeti pripombo »do preklica«. V pripombi, kdaj da naj se izplačuje v gotovini, naj se navede, katerega dne naj čekovni urad nakaže izplačilo in ne, katerega dne naj šele v resnici izplača. Last- nik računa je dolžan paziti na to, da se trajni ček pravočasno prekliče. Prekliče se mora izvršiti pismeno in čekovni urad tudi pismeno potrdi, da je prejel preklic trajnega čeka. Za eventualno škodo, ki nastane vsled tega, ker ni bil trajni ček pravočasno preklican, ali pa v preklicu natančno označen, ne jamči čekovni urad. V katerih slučajih pa naj se poslužimo trajnega čeka? Taki slučajji so zelo pogosti. Plačevati moram stanova- nje vsak mesec ali četrtletno. Če sem lastnik čekovnega računa, na- pišem trajni ček, s katerim naročim čekovnemu uradu, da naj izplačuje prvega vsakega meseca hišnemu po- sestniku najemnino. S tem sem si prihranil, da mi ni treba hoditi vsak mesec k hišnemu gospodarju plače- vat najemnino in s tem trati čas. V službi imam deklo. Vsak mesec ji moram izplačevati plačo. Napravim trajni ček in s tem je vse odpravite- no. V pisarni imam tri strojepeške. Napravim tri trajne čeke in čekovni urad jim bo na moj račun izplačeval mesečno plačo. Isto napravim za 4

Strokovno gibanje.

Seja odbora kovinarjev se bo vr- šila v četrtek, dne 3. t. m. ob 6. uri zvečer v Mahrovi hiši.

pomočnike v prodajalni, glede mesečnih prispevkov za športno društvo, glede zavarovalne itd. Iz tega se razvidi, na kako mnogo načinov lahko uporabljamo trajne čeke in da je to želeli, da se običnost seznanijo z njimi in se jih poslužuje.

Ali je mogoče ček, ki sem ga že odposlal čekovnemu uradu in se že nahaja pri čekovnem uradu prekljcati? Pride slučaj, da sem s čekom nakazal kakšni osebi znesek in odposlal ček čekovnemu uradu. Tako potem pa pridem na to, da sem tej osebi že vse plačal, ali pa, da li sploh nisem nič dolžan. Kaj naj storim v takem slučaju? Seveda ček prekljčim. Če sem v Ljubljani, nesem ta prekljčkar sam v čekovni urad, sicer ga pa pošljem po pošti, oziroma, če gre za večje zneske, ga pošljem brzojavno. Ali ima pa ta prekljčkar kaj vspeha? Tu je treba razlikovati med imenskimi in blagajniškimi čeki. Kakor znano so imenski čeki taki čeki, na katerih je oseba, ki naj prejme znesek, z imenom navedena. Čekovni urad pošlje tej osebi znesek po čekovni nakaznici, ki je poštnine prosta, po poštni nakaznici, z denarnim pismom ali tudi brzojavno. Če dobij čekovni urad, predno je odposlal čekovno ali pošto nakaznico, denarno pismo ali brzojavno pošto nakaznico, sporočilo lastnika čekovnega računa, s katerim ta prekljči svoj ček, mu seveda takoj ugodi in ne odpošlje denarja. Če bi ček, urad nakazani znesek kar na kratko lahko pripisal čekovnemu računu one osebe, ki naj prejme nakazani znesek, ima prekljčkar uspeh, če ga je prekljčkar urad še predno je odposlal oz. pripisal nakazani znesek. Tudi blagajniški ček se lahko prekljči. Prekljčkar ima pa brez ozira kdaj je bil vložen, samo tedaj uspeh, če je 14-dnevni rok, ki je po postavi določen za prezentacijo že potekel.

Likvidacija bivšega vojnega ministrstva. Da bo mogoče pregled vseh terjatev od likvidacijske mase nekdanje c. in kr. vojne uprave, se vsi danje c. in kr. vojne uprave kaj materijalnega terjati, pozivalo, naj svoje zahteve do 1. oktobra t. l. pisemno priglasijo pri oddelku XV. likvidacijskega vojnega ministrstva, Dunaj, Radetzkyplatz, Hotel »Hungaria«.

Dvile krone in marke, a padec lire v Zürichu. V sled boljšega presojanja mirovnih pogojev se je na borzi v Zürichu dvignila krona na 19.— ter nemška marka na 41.— frankov. V sled ministrske krize v Italiji je padla lira, ki je vržena v velikih množinah na svetovni trg, 24. junija od 65.— na 57.— frankov, torej za 8 frankov pri 100 lirah.

Računski zaključek dunajske Spt. prometne banke izkazule 6.156.882 K čistega dobička. Dividenda znaša 5% ali 14 kron.

V Nemški Avstriji se dovoli pridelovanje tobaka. Finančni in proračunski odsek se je posvetoval o predlogih glede pospešitve pridelovanja tobaka in o vprašanju, je-li ne bi kazalo dovoliti svobodno pridelovanje tobaka vsaj za nekaj časa. Sprejela se je resolucija, v kateri se vlada poziva, naj poskrbi, da bo dovoljeno pridelovati tobak na oblišnih vrtiljih do vštete letve 1920. Pridelovati ga sme vsakdo toliko, kolikor ga potrebuje za lastno porabo.

Pariški kapitalisti pokupili vsa avstrijska vojna posojila. »Wiener Mittagspost« poroča iz Pariza, da v tamonjnih finančnih krogih zelo debatirajo o poročilih listov, da te nekaj pariških velefinančnikov pokupilo vsa avstrijska vojna posojila.

Izpred sodišča.

Roparski umor na Jesenicah.

Včeraj ob 9. uri se je nadaljevala pred ljubljansko poroto razprava proti Antonu Završniku. Najprej se je zaslilo za danes povabljene prič. Predsednik vprašuje Završnika, kdo je ta Reindl, kaj je in kake postave. Obtoženec izpove, da je približno 23 let star, nekoliko večji ko on, včasih ima vojaško, včasih pa civilno obleko. Ko se je prebral včerajšen opis Reindla, sta si zelo nasprotovala. Govoril je bolj koroško narečje, včasih tudi nemško.

Neža Slibar, obtožnica zaročenka je izpovedala: Štiri mesece se poznam z Završnikom. Predpustom, sva se nameravala poročiti. Završnik je pri mizarju Gogala na Bledu naročil pohištvo za 2200 K. Dne 9. februarja je plačal 1000 K. Na vprašanje predsednika, ako pozna mogoče kake tihotapce, ki so s Koroškega nosili germ in drugo ter ako pozna kakega Reindla, in ako je od njega kupila kdaj kaj drož, izjavila: Enkrat sem kupila od enega drože, ne vem pa kako se piše. Bil je srednje postave, srednjega života, imel je pelterino in je govoril goraniško narečje. Nemško ga nisem slišala nikdar govoriti.

Reindlna je sodišče povsod iskalo in poizvedovalo po njem, a se ni ničesar zvedelo. Po mnenju državnega pravdnika Ogorevca je mistična oseba.

Po predsednikovem resuméju je sodni dvor stavil porotnikom eno glavno vprašanje: Ali je Anton Završnik kriv hudodelstva roparskega umora, izvršenega na Josip Omelecem, dne 10. februarja 1919. l.

Nato je državni pravdnik Ogorevec imel zagovor obotzbe in dr. Ažman zagovor obtoženca, ki je med drugim povdarjal, da je edino pet prič moglo se izjaviti, da so videli Završnika v družbi Omeleca, Omeleca na poti proti usodnemu mestu v družbi neznanca srednje postave, beg neznanca proti kolodvoru okoli četrt na osmo uro zvečer, hitri prihod Završnika po peronu k blagajni na kolodvoru ob 8. uri 20 minut. Vse druge priče ne morejo postaviti ničesar sumljivega. Predlaga porotnikom natančno presojo predloženega gradiva za odgovor.

Ko so porotniki končali posvetovanje, so odgovorili na vprašanje: 10 glasov da, 2 ne, torej da. Nato je predsednik deželnega sodišča razglasil sodbo, ki obsodi Antona Završnika na smrt na vešalih po § 134. kaz. zak. in povračilo kazenskih stroškov. Obtoženec je le nekoliko prebledel, drugače je pa ostal miren. Proti obsodbi lahko vloži zagovornik tekom treh dni priziv.

Občinstva je bila dvorana zmirom polna, posebno pa včeraj popoldne.

To je prva obsodba pred poroto za časa Jugoslavije v Ljubljani.

Umor v Mostah.

Danes je pred ljubljansko poroto razprava proti Svetozarju Jančiču, ki je bil rojen leta 1888. v Banjaluki, po poklicu zidar. Jančič je obtožen, da je 12. februarja t. l. zvečer zaklal v Mostah delavca Tomo Mačura, doma iz Bistrice, okraj Gradiška. Policija je Jančiča aretirala. Zaslisanih bo 9 prič. Razpravo vodi višji svetovalec deželne sodnje Vedernjak.

Najnovejša poročila.

PREHRANA IN POLOŽAJ CELOVCA.

LDU. Ljubljana, 1. Z ozirom na poročila nauenske brezžične postaje z dne 29. junija t. l. o seji začasnega koroškega deželnega zbora in glede poročila, podanega na tem zboru, ki govori o baje nevdržljivih razmerah in žalostnem položaju v Celovcu, je prejel ljubljanski dopisni urad s pristojne strani nastopno poročilo: V Celovec prihajajo vsak dan transporti živil iz kraljestva SHS kakor tudi iz Nemške Avstrije. Tako je n. pr. prišlo danes iz Ljubljane v Celovec 80 vagonov moke in žita, pred nekaj dnevi cel vlak klavne živine. Iz Nemške Avstrije pripuščajo okupacijske oblasti transporte sladkorja in pive za koroško ozemlje, ki so ga zasedle jugoslovanske čete. Pogled v celovške restavracije dokazuje, da ne more biti govora o tem, da bi manjkalo živil, marveč da je izbira jedil danes neprimerno bogatejša, kakor pred zasedbo po Jugoslovanih. Promet v kraljestvu SHS opravljajo direktni zasebni in tovarni vlaki. Za prekoračenje demarkacijske črte v Nemško Avstrijo je bilo do danes izdanih več kot 3000 dovoljenj. Redni dovoz premoza iz Nemške Avstrije, kakor tudi iz kraljestva SHS je v teku. V sled neoviranega prometa celovškega mesta z okupiranim pasom na Koroškem, je tok jugoslovanske valute za mesto obilen ter imata nemško-avstrijski in jugoslovanski denar enako veljavo.

»HOMME LIBRE« O NEMŠKI AVSTRIJI.

LDU. Dunaj, 1. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča: »Homme Libre« obdružuje Nemško Avstrijo dvojne igre in poudarja, da je Nemška Avstrija v celih vrstih not označevala pogoje zaveznikov kot nesprejemljive ter s prošnjami in pretjajami skušala doseči olajšave. Nemec Otto Bauer ima zveze z Ljeningom in sovjetsko vlado v Budimpešti. Vsled tega se je čuvati pred dvojno igro Avstrije. Dunajska zahrbtnost je še nevarnejša kot berlinska, ker je potuhnjena in ker izrablja za svojo igro nemške simpatije v Avstriji.

AMERIŠKE ČETE BODO NADZOROVALE PLEBISCIT.

LDU. Berlin, 30. (ČTU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Haaga: Predsednik Wilson soglašal s tem, da pošlje Amerika za dobo glasovanja 500 mornarjev v Gorenjo Slezijo. Nemara bodo tudi druga ozemlja, kjer se bo glasovalo, dobila kot posadke ameriške čete.

POTRES V ITALIJI.

LDU. Bern, 30. (ČTU.) Kakor poročajo iz Florence, sta bila v Toskani včeraj popoldne med 17. in 18. uro dva izredno močna potresna sunka, ki so ju občutili do Pize, Bologne in Benetok. Učinek je bil nepokod katastrofalen. Nekaj vasi je popolnoma razdejanih. Baje je bilo 100 mrtvih. Vojaki so odšli na pomoč.

čeli prihajati na trg prašiči iz Kitaja. Zdaj izvozijo na leto 4000 ton prašičjega mesa, ki je vredno 6.000.000 dolarjev.

Med izvozno blago spada tudi račje in gosje perje, ki ga izvozijo na leto 15.000 ton.

Človeških las izvozijo 3.000.000 funtov na leto. Te lase prodajajo v Evropo in Ameriko in iz njih delajo lasulje in mrežice, ki jih kupujejo ženske.

Zanimivo je tudi, kako Kitajci pripravijo perutnino na trg. Zaklano perutnino očistijo perla, jo osole in obesijo na palice, da se posuši. V takem stanju jo prodajajo po vsem Kitaju.

Iz Kitaja izvažajo tudi ribe, največ sepe, dasiravno so Kitajci poznani ribojedi. Samo za sepe dobe na leto do 400.000 dolarjev.

V Kitaju so velike plasti premoza, železne in druge rude. Industrija še ni razvita, ker ni železniškega omrežja, ki bi notranje kraje vezal z morjem. Kadar se razvije železarska industrija, postane Kitaj mogoče tudi v tej industriji konkurent drugim državam.

Agitirajte za naše časopise!

Aprovizacija.

Prodajalci sladkorja (ljubljanski) se vabijo, da se takoj zglase v sladkorni centrali radi nakazila sladkorja.

Cena sladkorju Kilogram sladkorja stane 6 K 80 vln.

Prodaja sladkorja za junij. Prodajalci sladkorja smejo odvzeti strankam za sladkor, ki se prodaja od jutri naprej v vseh trgovinah, le drugi odrezek sladkorne izkaznice za junij.

Sladkorne izkaznice za junij so veljavne še za cel mesec julij — ker se bodo tudi sladkor za junij, ki utede priti v kaki 10. dnevi, prodajal na izkaznice za junij.

Sladkorna centrala ne more in ne sme posamičnim strankam nakazovati nikakega sladkorja, na kar se stranke vnovič opozarjajo.

Aprovizacija lužne železnice deli svojim odjemalcem moko, sladkor, makarone, sodo, vžigalnice in kis (lesih).

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Gospodarski upravnik oženjen, izvežban opravih in v ravnanju s konji, se sprejme. Nekoliko znanja v elektriki prednost. Pomoč na grad Gutenbergel pri Šoštanjju.

Mestni magistrat Maribor.

Razpis mesta inženirja.

Mesto Maribor sprejme enega, event. več inženirjev v službo.

Pogoji za sprejem:

a) jugoslovansko državljanstvo, b) zadovoljivo zdravstveno stanje,

c) popolna znanost slovenskega jezika,

d) absolviranje inženirske stroke na kakih visoki tehnični šoli z obema državnima izpitoma,

e) starost ne čez 40 let,

f) primerna praksa.

Plača in pokojnina kakor pri državnih uradnikih. Prosilci, ki niso bili do sedaj nastavljeni v kakih javnih službi, se sprejmejo definitivno šele po enoletnem zadovoljivem službovanju.

V drugi javni službi izvršena leta se računajo po dogovoru.

Plača oziroma izvrstenje v gotovi činovni razred je odvisno od sedanje prakse prosilca.

Dobro kvalificirane moči lahko računajo z hitrim napredovanjem.

Tozadevne ponudbe je predložiti

najpozneje do 10. julija 1919

mestnemu magistratu v Mariboru, ki daje tudi vsa eventuelno zaželeno pojasnila.

Maribor, dne 24. junija 1919.

dr. Pfeffer s r.

GOSPODARSKA PISARNA

Dr. Ivan Černe

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6 poslojpe LJUDSKE POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposuje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tuje denarje, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenitve in ogleda. Promet z Ameriko. Edina pisarna te vrste v Jugoslaviji. Urađuje od 8.—/1. ure dop., od 3.—5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilsnerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. Prevzema v strokovno izvršitve v vsa vrsta stavbene inženirske stroke. Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tovarniških zadevah.

Stavbena tvrdka Viljem Treo

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 10,

si usoja naznaniti, da je zopet pričela s svojim delovanjem in se priporoča za prevzemanje vseh v njeno stroko spadajočih del kakor:

novih zgradb, prezidovanj, vsakovrstnih popravil, sestav načrtov, zadevnih proračunov, cenitev, tehničnih mnenj

i. t. d. v dolgoletno znani solidni in strokovnjaški izvršbi po najnižnjih cenah.

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1^a referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

150 izvežbanih pre-mogokopnih delavcev išče Bosansko dioničarsko društvo za industrijo ugljena „Una“. Informacije daje Centralno ravnateljstvo, Zagreb, Ilica 25.

Državne toplice Dobrna pri Celju

(poprej Neuhaus).

Akratoterma 37° C, visoko radioaktiven vrelec. Ivrstni zdravilni uspehi pri ženskih boleznih (vnetje maternice in jajčnikov, eksumati, katari, motenje menstruacije, bledičnost, sterilizeta, slabokrvnost), živčnih boleznih (neurastenija, neuralgija, krči, pomanjkanje spanja, histerija, Basedow) protinu in revmatizmu, arteriosklerosi.

Termalne kopeli, dietno zdravljenje, masaža, zračne, peščene in solne kopeli. Kosmetika, hidroterapija. — Prijetno podnebje, krasen park in iglovinast gozd, zdraviliška godba, zdraviliška dvorana, čitalnica, knjižnica, koncerti, plesi, lawn-tenis, kegljišče. Izborna prehrana, električna razsvetljava in vodovod.

Sezija: junij - oktober.

Strokovni zdravnik za ženske bolezni: Dr. Benjamin Ipavic. Pojasnila daje topliško upraviteljstvo v Dobrni pri Celju.